

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: .....

Cím: *Közlekedés kérdése!*

Forrás: .....

Pesti Hirlap

Bp.

1915 IX. II

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

381.631

Hely

Idő

1915

Személy

Helyszám

A közlekedés kérdése!

— A főváros hus- és zsirkészlete. —

Dr. *Bárczy István* polgármester a tizesbizottság tagjait és a sajtó képviselőit meghívta, hogy tekintsék meg a székesfőváros élelmiszerkészletét. A sajtó képviselői — hogy a közönséget tájékoztathassák — készséggel tettek eleget ennek a meghívásnak. Nem így a törzsfőnökök, akiknek kötelességük lenne minden erővel segítségére lenni a tanácsnak. Ezek a derék férfiak marakodnak egymással és főképpen ez az oka, hogy a III., V., VI. és VII. kerület törzsfőnökei a közlekedési kérdést lazisirozzák. Az egyéni, kényelmi és hiúsági kérdések háttérbe szorítják a közérdeket. Pedig, ha valamikor, úgy a mostani rendkívüli időkben meg kellene mutatniok a vezető férfiaknak, hogy a közönségért is hajlandók némi áldozatot hozni.

A gyülekezés pénteken délután négy órakor a központi városháza tanácstermében volt. Megjelentek: dr. *Bárczy István*, dr. *Bódy Tivadar* alpolgármester, aki a háboru alatt a közlekedési ügyek központi intézője, *Folkusházy Lajos* tanácsnok, a közlekedési ügyosztály vezetője, a kormány képviselőiben *Serbán Lajos* földművelésügyi miniszteri tanácsos, az államrendőrség részéről *Marinovich* főkapitány-helyettes, továbbá az I. kerületet dr. *Platthy György*, a II. kerületet dr. *Németh Imre*, a IV. kerületet *Székelly Ferenc*, a VII. kerületet *Márkus Miksa*, a IX. és X. kerületet pedig dr. *Springer Ferenc* képviselte. A vásárpénztár részéről az intézet elnöke, dr. *Melly Béla* árvaszéki elnök jelent meg és

mint vendég dr. *Szabó Gyula* komáromi polgármester.

A megjelenteket nyolc elegáns városi autó röpítette Kőbányára. Beszálláskor a kocsisor láttára dr. *Bárczy* mosolyogva szolt e sorok írójához:

— Igaza van a *Pesti Hirlap*nak, városi autó még van néhány.

— Bocsánat, polgármester ur, — volt a válasz, — a *Pesti Hirlap* azt az anomáliát tette szóvá, hogy amíg a városi uraknak fölösleges autók is állanak szép számmal rendelkezésükre, addig a közönség drága pénzen se tud autotaxihoz jutni, holott a külföldi nagy városokban még mindig üzemben vannak az autotaxik és enyhítik a közlekedési mizériákat, sőt Németországban a minimumra redukálták a magánautoforgalmat, hogy az autotaxi-üzemet ne kelljen beszüntetni.

— Ez mind igaz, — jegyezte meg *Bárczy*, — csak hogy tessék tudomásul venni, hogy már a jövő héttől kezdve Bécsben sem fognak járni autotaxik és a közeljövőben nálunk is csaknem kivétel nélkül megszüntetik a magánautók közlekedését, hogy a rendelkezésre álló gummi-készlet a közcélokat szolgálja.

* * *

Utközben *Melly Béla* derüs arccal mondta: — Hosszas töprengés után már meg tudunk volna állapodni abban, hogy a főváros részéről ki tartsa az ünnepi beszédet, de nem tudunk olyan szónokot találni, aki válaszoljon, mert bár az elhízott malacokat meghatotta ennek az előkelő vendéglátásnak a hire, de vala-

hányszor a dikció került szóba, mindannyiszor jóízűen rőfögtek.

Alig néhány perc alatt a kőbányai sertés-szállások előtt állottak a vendégek és valóban gyönyörködtek abban a rengeteg sok dísznóban, amelyek a kövérségtől alig tudtak szuszogni.

Hogy mennyi dísznó volt ott együtt, azt megszámlálni lehetetlenség, de mindenesetre volt vagy 70—80 falka és mindenik falkában legalább is kétszáz. Itt igazán komikusnak látszik az a tagadhatatlan tény, hogy Budapesten nagy hushiány van. Remek példányok ezek a hizók. Egyik-másik jóval többet nyom három mm.-nál is, az átlagos súly pedig meghaladja a kétszáz kilót. Minthogy pedig ma az élő hus ára kg.-ként öt korona harminc fillér, nem is akad közöttük egy sem olyan, amelyik ne érne többet ezer koronánál.

A sertés-szállásról a vendégek a főváros kőbányai pincéibe és hűtőházaiba mentek, hogy megtekintsék a dísznózsir-készletet. Beláthatatlan sokasága, három-négy hektoliter irtartalmu hordó sorakozik itt egymás mellé és valamennyi szüntültig tele zsirral. A hordók gondosan el vannak zárva és az a kósza hir, mintha a készlet egy része megavasodott vagy elfolyt volna, nem egyéb célzatos rágalomnál.

A hűtőházakban raktározták el a szalonna-készletet is. Legalább is ötven méter hosszúságban, husz méter szélességben és három méter magasságban fekszik itt egymás hátán a jó, finom szalonna, amely méreteiben oly impozáns, hogy láttára az ember szinte el sem tudja képzelni,

hogy ezt valamikor, sőt nem is hosszú idő alatt Budapest gyomra fogyasztja el.

Sor került a ma már nagyszabású lóhúszüzem megtekintésére is. A bejárattól balra egy kaszárnya nagyságu épületre kifüggesztett tábla hirdeti, hogy ott van a ló-kolbászgyár. A lóvágóhídon hetenkint négyszáz mm. hus kerül feldolgozásra. Fele részét mint nyers húst árusítják, a másik feléből pedig kolbászféléket gyártanak. *Bódy* alpolgármester mindjárt meg is kínálta a vendégeket az izletesen főttalalt ló-hentesáruból, amit ma már nemcsak a szegény osztály vásárol szívesen, hanem a középosztály is. Nagy kár, hogy ez a hus is rendkívül megrágult. Tíz évvel ezelőtt, mikor a főváros üzembe vette az első lómészárszéket, az élő lóhús kg.-ja husz fillér volt, ma pedig egy korona negyven fillér. Ennek az az oka, hogy a lóállomány érzékenyen csökkent és a tulajdonosok nem igen válnak meg lovaiktól mindaddig, amíg egy parányi munkaerő van bennük.

Érdekes, hogy itt a munkás-személyzet száz orosz fogoly pótolja. Az igazgató elmondta, hogy a foglyok, akik különben meglepően jó színben és jó egészségben vannak, elégedettek és kifogástalanul dolgoznak.

Amint mindezekből láthatjuk, a huskérdés Budapesten nem oly vigasztalan, mint aminőnek látszik és mint amilyennek azt a mészárosok állítják csak azért, hogy ürügyet találjanak az élő hus és a vágott hus között levő feltűnően nagy árdifferencia indokolására. Rendkívül fontos, hogy a főváros a rendelkezésére álló sok millió értékű hus- és zsírkészletével, másrészt gondos intézkedésekkel árszabályozó kötelességét lelkiismeretesen teljesítse.

A kapzsi cukornagykereskedők.

Általános panasz, hogy habár Magyarországon, sőt Budapesten is cukorbőség van, az üzletekben csak nagy kinnal tud az ember egyegy negyed kiló cukorhoz jutni. *Hivatalosan*

megállapították, hogy a mizériának tisztán a cukornagykereskedők az okai, akik a készletet visszatartják, hogy folytonos áremelésekkel sa nyargathassák a fogyasztókat. Ugy látszik, megint új áremeléssel akarják meglepni a lakosságot. Ezek a kapzsi emberek háborút viselnek a közönséggel, tehát ugyanolyan elbánásra szolgáltatnak okot, mint a legádázabb ellenségeink. Sajnos, hogy még eddig nem léptettek életbe ellenük kivételes törvényt, amelynek alapján súlyos fogházbüntetéssel lehetne megtorlást venni rajtuk. Az a magyar ember, aki ellenség módjára viselkedik, igazán nem érdemel semmi kíméletet.

Kivételes törvény híján most a főváros igyekszik a bajon segíteni, hogy a gyáraktól közvetlenül vásárol cukrot és a kiskereskedő útján bocsátja a közönség rendelkezésére. Ez nagyon helyes, azonban érthetetlen, hogy miért kéri a kormánytól erre engedélyt nyerni. Ilyenkor gyors, erélyes intézkedésre van szükség, nem pedig nyilatkozatokra.

A fűszerkereskedők a kormánytól.

A Fűszerkereskedők Országos Egyesületének küldöttsége *Horváth Nándor* vezetésével tegnapelőtt tisztelgett gróf *Tisza István* miniszterelnöknél és *Sándor János* belügyminiszternél, ma pedig báró *Harkányi János* kereskedelmi és báró *Ghillány Imre* földmivelésügyi minisztert kereste fel. A küldöttség a drágaság kérdéséről tárgyalt a kormány tagjaival; a fűszerkereskedők elpanaszolták, hogy az élelmicikkek árának rohamos emelkedésével szemben ők tehetetlenek, mert a termelők és a közvetítő kereskedelem veri föl az árakat. A közönség tehát igazságtalanul okolja a fűszereket és a szalócsokat, akiket a hatóságok is helytelenül vonnak felelősségre a liszt, cukor, tej és fűszer áremelkedése miatt. A fűszerkereskedőket bántja főképpen a lisztelosztás módja, mert — mint mondják — a nagybani áron felül olyan költségekkel kell megbirkóznia, hogy a szövetkezetekkel szemben, melyeknek a kormány külön gabonavásárlási engedélyt adott, nem képesek vevőiket megtartani. A szövetkezet olcsóbb és több lisztet tud adni, mint a fűszeres. Kérték a kormányt, hogy az élelmiszerek maximális ára megszabásakor őket is hallgassák meg, a gabona vásárlását pedig engedjék meg nekik is épp úgy, mint a szövetkezeteknek, mert a fővárosi kezelés ugy megrágítja a lisztet, hogy képtelenek ráfizetés nélkül árusítani. Elpanaszolták azt is, hogy sok város nyeréskedik a liszt monopolisztikus kezelésén. Bemutatták az aradi kereskedelmi és iparkamarának egy hivatalos átiratát, mely igazolja, hogy az aradi Neumann testvérek gőzmalma és a Széchenyi-gőzmalom Arad városának minden vagon buza után 200 korona províziót fizet, ha náluk öröltet. Végül kérték, hogy nekik is külön gabonavásárlási jogot adjon a kormány.

Ghillány miniszter a panaszra kijelentette: — Távol állott a kormánytól, hogy kedvezményeket akarjon adni a szövetkezeteknek a kereskedőkkel szemben. A kormány intenciója az volt, hogy hatósági ellenőrzés mellett a lisztet a közönséghez juttassa, mert jól gazdálkodva, tartalékokat kell gyűjteni. Az a néhány szövetkezet, amely vásárlási jogot kapott, csak az eddigi taglétszámának megfelelő mennyiség beszerzésére kapta azt.

— Helytelen a taggyűjtés, amit csinálnak és a végén ők fognak rosszul járni, mert be fogjuk szüntetni a fölös gabona vásárlási engedélyt.

— A főváros azt állítja, hogy csak úgy ellenőrizheti a lisztifogyasztást, ha az ő útján kerül forgalomba. A szövetkezetek lisztiforgalmát tehát

ellenőriztetni fogjuk. A szövetkezeteknek tiszta szövetkezeti alapon önköltségi áron kell tovább adni a lisztet, de csak eddigi tagjaik számára vásárolhatnak. Ami a vásárlási jogosultság kérdését illeti, el kell ismernem a főváros ideirányuló kérelmének jogát, mert a főváros másképpen nem garantálhat a szükségletéről csak ha tudja, milyen mennyiségekkel kell számolnia. A 4 fill. kezelési költségre már többször adtam utasítást, hogy: töröljék. A főváros ügyességétől függ, hogy ezt el lehessen kerülni, ez az, ami ellen tiltakoztam, s remélem, hogy a legközelebbi közgyűlés így fog határozni. Vigyenek egy kis kereskedelmi szellemet a főváros közlelmézésébe. A fővárosnak módjában van olcsóbban öröltetni és előnyöket szerezni a főváros közönsége számára.

— A főváros élelmézésében van a hiba, ezt tessék reparálni. Tessék a fővárosnál teljes sulylyal és teljes erélylyel fellépni s mi önöket biztosítjuk a kormány támogatásáról. A szövetkezeteknek el kell számolniuk a lebélyezett lisztjegyekkel. Helytelen volna, ha a főváros egy szövetkezettel nem tudna konkurrálni.

Báró *Harkányi János* kereskedelemügyi miniszter szintén azon az állásponton van, mint *Ghillány* miniszter. A maximális árak mel üdvözlőné, ha szakavatott helyről érkezett tanácsra vétetnék eleje helytelen maximális árak megszabásának s hajlandó volt elfogadni, hogy a fővárosban a jövőben élelmicikkeknel a Fűszerkereskedők Országos Egyesülete, vidéken pedig a szakma helyi exponense hallgattassék meg. Reméli, hogy ez célra fog vezetni.

A külön gabonavásárlás jogát nem hajlandó a fűszereseknek megadni, mert ez már a szabad lisztkereskedelemre vezetne, de viszont minden konkrét panaszról jelentést kér és mindig kész a sérelmek orvoslására.

Mindebből egy elszomorító ténytet konstatálnunk. Drágaság van, sőt indokolatlan áremelés s mindez teljes sulylyal nehezedik a közönségre, amely nyög a teher alatt és eközben mindazok a tényezők, akik a bajon egy kis jóakarattal enyhíthetnének, bünbakot keresnek és az egész vonalon, a kormánytól le a kofáig mindeamik tényező a másikat hibáztatja, a felelősséget áthárítja és a helyzet nem javul. A kormány azt mondja, hogy a főváros tehetetlen, gyöngé, a vezetőségben van a hiba, viszont a főváros amiat panaszodik, hogy a kormány nem támogatja és egyáltalán nem respektálja, nem is intézi el közirdektü fölterjesztéseit. A termelő a közvetítőt, az a kereskedőt, a kereskedő a szövetkezetet hibáztatja és így tovább.

Az kétségtelen, hogy a hatalom, az intézkedési jog a főváros és főképpen a kormány kezében van, a közönség tehát csakis ezektől a tényezőktől vár oltalmat. Bünbak-kereséssel, felelősség-áthárítással és végeredményben mit sem ró nyilatkozatokkal a közönséget sem megnyugtani, sem védeni nem lehet.